

Lithuanian People's Daily

49

VILNIS

Lithuanian Peoples Daily — Lietuvių Liaudies Dienraštis

Vilnis Talpina Daugiausia Žinių iš Amerikos, Lietuvos ir Kitų Šalių

Už Pastovios Taikos ir Liaudies Laimėjimų Apsaugojimą!

VOL. XXVIII, NO. 259 Halsted St., Chicago 8, Ill. PIRMADIENIS, LAPKRIČIO (NOV.) 3 D., 1947 M. Telephones: Victory 7325-7326 KAINA 4 CENTAI

Kasdieną — "Viduramžių Istorija"

Ekonominės Sąlygos Reikia Turėti Vaizduotę! Mes Dar Pervirkšysime!

Iš spaudos jau išėjo Darbininkų Literatūros Draugijos metinis leidinys knyga "Viduramžių Istorija", kurią redagavo profesorius E. A. Kosminskis, ir kurią prirėgė grupė LLD centro narių.

Knyga sudaryta pusiau mokyklinio vadovėlio, pusiau populiarus pasiskaitymo formoje ir taipgi gausiai iliustruota.

Ši knyga yra svarbus įnašas Amerikos lietuvių literatūrai, nes tai nėra visai sausa taip vadinamų "istorinių faktų" (karų, dinastijų, valdymo metų, datų) chronologija, bet bandyta nuodugniau paliesti ekonominiai-societas sąlygas, kuriose vykiai vystėsi.

Tuo atžvilgiu ši knyga yra žingsnis pirmyn nuo seniau Amerikoje leistų istorijų vertimų, nors pirmas įspūdis yra, kad galutinai ir ši knyga dar nėra pasiluosavusi nuo seno priėjimo: pertrumpas įvadas apie bendrus ekonominiai-societas viduramžių bruožus, pereigti eita prie atskirų dalių, ir pasekoje atskirų šalių vystymasis nepakankamai surištas su bendromis sąlygomis.

Apart to, "Viduramžių Istorija" gali būti skaitomas vienu svarbesnių LLD leidinių, ir jos kruopštus prirėgimas, kurio be abejo pareikalavo nemažai pastangų, yra pagirtinas dalykas.

Knyga spausdinta Kanadoje, "Liaudies Balsas" spaustuvėje. Šioje skiltyje kiti jau pažymėto, kad mes chiegičiai galime pasimokinti iš New Yorko krities lietuvių, kurie tapo sėkmingai tokiu trumpu laiku baigia savo didžiulį vaju dėl savo pastato, kuris, savo galutiname rezultate gal sieks \$100,000 sumą.

Pamoka gera mums visiems, ir ką ji mums rodo? Jeigu neklystame, jie rodo, kad neužtenka agitacijos, raginimo ir senų šūkių kartojimo. Reikia galvoti plačiu mastu, isekti didelių mąstbu, pasistatyti tikslą, kuris iš pradžių skeptikams atrodo nepasiekiamu. Kaip ši pamoka mums rodo, masės užsidegė tuomet, kai jos malo ką nors didingą klyant. Kiti žodžiai: reikia turėti vaizduotę.

Rytiečiai apie pusę surinktos sumos gavo paskolomis. Kuo daugiau akcijų jie dar parduoda, tuo greičiau paskolos bus apmokėtos, nereikės mokėti nušimčių. Amerikos Lietuvių Kultūrinis Centras (tai dar ne oficialus vardas) bus pilnai mūsų.

Kad tas tikslas būtų kuo greičiau pasiekiamas, dar turėtų išjudinti visos Amerikos lietuvių, ne vien rytiečiai. Ir kuo greičiau tas centras slovės ant tvirtu pagrindu, tuo greičiau mes galėsime toki pat vaju prvesti didžiausioje lietuvių kolonijoje, Chicagoje, — ir lietiškės talkos iš kitur.

Ne laikas dabar apgalvesti "kodėl mes to dar nepadarėme". Vietoje to, sakykime: "Puikiai, broliai, padėsim jums pasiekti tikslą, ir lik stebėkite mes, mes jūsų žygį pas

LIETUVIŲ KULTŪRINIAM CENTRUI SUKELTA \$81,000

Rytinių Valstijų Progresyviai Lietuviai Perviršijo Nustatytą Kvotą

BROOKLYN, N. Y. — Prieš mėnesį laiko Lietuvių Namų Bendrovė atsisaukė per "Laisvę" į visuomenę, kad ji, ligi lapkričio pirmos dienos, šėrtais ir paskolomis sukeltų \$75,000 Kultūros Centrai įsigyti.

"Vilnius" direktoriai atsisaukė į progresyvių lietuvių visuomenę sukelti dienraščio reikalams \$15,000. Pirmosios šimtines jau pasirodė.)

Rugsėjo mėnesio pabaigoje Lietuvių Namų Bendrovė turėjo \$17,360.

Nuo spalio pirmos dienos iki spalio 30 dienos paskolomis ir šėrtais buvo sukelta \$64,175.

Su spalio mėnesio 30 d., vadinasi, sukelta \$81,435. Tai milžiniškas darbas, atliktas, palyginti, labai trumpu laiku.

Iš tos virš \$81,000 sumos tik pusė sukelta už šėrus, o pusė paskolomis, kurių dalį reikės gal greičiau grąžinti. Todėl norima parduoti daugiau šėrų.

Lietuvių Kultūriniam Centre bus dienraščio "Laisvės" įstajai ir spaustuvė, o taip pat ir židynis kitų progresyvių organi-

Demonstracija Prieš Raudonbaubius

PHILADELPHIA, lapkr. 1. — U. S. apeliacinis teismas nusprendė, kad istorinė Nepriklausomybės Aikštėj gali įvykti masinis susirinkimas, kurį šaukia Progresyviai Amerikos Pūliciai.

Susirinkimas šaukiamas šį šeštadienį, po pietų, kad užprotestavus prieš kongresinį nemerkinį komitetą dėl jo prarastos investigacijos Hollywoodo rašytojų ir artistų.

Demonstracijos pamatinis tikslas — ginti Amerikos žmonių laisvę reikiši savo nuomones. Tarpe kalbėtųj numatoma visa cilė Hollywoodo žvaigždžių.

Eina gandy, kad reikniniai mūsėikos rengiasi užpult civilių laisvių gynėjus.

Komunistai ir Socialistai Kaltina de Gasperi

ROMA, lapkr. 1. — Komunistai ir socialistai reikalauja, kad Italijos industrines įmones tvarkytų bendri darbininkų ir industristų komitetai. Premieras de Gasperi jiems atšovė, kad Italijos industrijas vė jų savininkai, o darbininkai balso neturė.

Komunistai ir socialistai kaltina de Gasperi parsidavimu stambiam biizniui.

MORMONAI PADEDA EUROPAI

SALT LAKE CITY, lap. 1. — Mormonai bažnyčia nuskyrė gruodžio septynią rinkliavą dienai. Kiek tą dieną bus surinkta bažnyčiose, paskirs pavarųsiems Europos žmonėms.

save pakartosime ir dar perviršysime." S.

Valstybės Sekretorius Marshall kalbasi su CIO unijos vadais Potofskiu ir Murray. Jie nvyfotografave tuoj po Marshallo kalbos CIO konvencijoje

INDIJA GRIEŽTAI SMERKIA GEN. SMUTS VALDŽIA

Pietų Afrikos Sąjungą Valdo Aristokratija, O Ne Demokratija

NEW YORKAS, lapkr. 1. — Jungtinių Tautų Generalė Asamblėja dar kartą pareikalavo, kad Pietų Afrikos Sąjunga atsiskytų nuo Pietvakarišės Afrikos ir pavestų tą sritį Jungtinių Tautų globai.

Tas nutarimas priimtas 41 balsu prieš 10 balsų. Pietų Afrikos delegacija balsavo prieš. Sykiu su ja balsavo Britanija, Australija ir tūlos kitos valstybės.

Jungtinių Amerikos Valstijų ir Tarybų Sąjungos delegacijos balsavo su didžiama.

Pietų Afrikos Sąjungos delegacija balsavo prieš. (Pereitis metais Jungtinės Tautos kreipėsi į Pietų Afrikos Sąjungą su panašiu reikalavimu. Jis buvo ignoruojamas.)

TARPTAUTINIAME DARBININKŲ JUDĖJIMO FRONTE

gresas Darbo Organizacijų nutarė dalyvauti politinėje kampanijoje, stantai savo kandidatus į Senatą ir Manilos miesto tarybą.

Tai pirmą kartą Filipinų istorij organizuotas darbas turės savo kandidatus.

LONDONAS. — Čia pravestų šiandinių balsavimų rezultatai rodo, didelė didžiama Londono gyventojų, kad visokia fasinė veikla būtų uždrausta, o faisistinės organizacijos uždarytos.

Tik 21 nuostimis dalyvavusių balsavime stoji už tai, kad faisistams būtų leidžiama ruošti susirinkimus "po policijos priežiūra".

SANGHAL — Čiang Kaišeko valdžia pradėjo ahlavas prieš veikėjas Kinijos Demokratinės Lygos. Šioj organizacijoj susitelkę liberališkų pažiūrų žmonės.

Daug Demokratinės Lygos vadų suareštuoti. Tūli dingio be žinios, kas reikiška, kad jie slaptonai nužudyti.

BELGRADAS. — Civilės tarnybos darbininkams įvesta nau-

TARYBŲ SĄJUNGOS 30 METŲ SUKAKTIS

Visa Šalis Rengiasi Prie Didžiausios Iškilmingiausios Šventės

MASKVA, lapkr. 2. — Septintą lapkričio sueina 30 metų kaip įsikūrė Tarybų valdžia. Prie tos jubiliejinės šventės ruošiasi visos tarybinės respublikos, visos miestai ir sodžiai.

Maskva dekoruojasi ir puošiasi, laukdama jubiliejinio iškilmingo, kurios tesis tris dienas. Raudonj Aikštė bus žymiausias iškilnių punktas. Ji išdekoruota pasakišku gražumu.

Tarybų Sąjungos piliečiai švės savo revoliucijos sukaktį išimtinai geroje aplinkybėse. Penkmetinis planas pralenkė nustatytą maršrutą. Visa placiųj šalis žymiai sustiprino industrinį frontą. Darlius šiemet buvo nepaprastai geras. Gyventojų ekonominė būklė didokai pagerėjo.

Maskvoj ir kituose miestuose dabar daugiau krautuvijų, daugiau biznio, daugiau prekių, daugiau maisto produktų.

Manoma, kad 7 dieną lapkričio premieras Juozas Stalinas ir kiti Tarybų šalies vadai padarys svarbių pareiškimų, nustatančių naujas gaires.

Apie karą čia niekas nekalba. Bendras įsitikinimas yra tas, kad karo pavojaus nėra.

Reportažas Apie Jungtines Tautas

MASKVA, sp. 31. — Du rusi korespondentai, Izakovas ir Zukovas, kurie raportuoja Maskvos spauidai apie Jungtinių Tautų posėdžius, praneša, jog Amerikos korespondentų didžiama patys netiki savo pranešimams. Jie falsifikuoja savo raportus.

Kaip parodė šiaudiniai balsavimai, neseniai pravesti korespondentų tarpe, jų didžiama netiki, kad Amerik. pozicija stiprintų Jungtines Tautas. Apie pusė amerikiečių korespondentų yra tos nuomonės, kad dabartinė politinė kryptis nenaudinga net pačiai Amerikai.

Municipaliai Rinkimai Britanijoje

LONDONAS, lapkr. 2. — Vakar įvykusiuose municipaliniuose rinkimuose Churchillio vadovaujama konservatyvė partija pravedė daugiau savo atstovų į vietos savivaldybės įstaigas negu darbiečiai.

Šie rinkimai skatomi politinių dėjų išlaidymu. Konservatoriai jaučiasi laimėję svarbų politinį mūšį, nors lokalių rinkimų išdava nieko bendro neluri su nacionalinėmis reikalais.

Rinkimai įvyko 392 miestuose ir miesteliuose.

Konservatoriai laimėjo 623 vietas.

Airijoj BUS Rinkimai

DUBLIN, lapkr. 1. — Airijos premieras Eamon de Valera praneša, kad Airijos parlamentas tuoj bus palaistas. Nauji rinkimai į parlamentą bus pravesti pradžioj sekančiu metų.

Pastaruoju laiku įvykusiuose daliniuose rinkimuose de Valeros vadovaujama partija pralaimėjo.

IESKŲ UZMURŠŲ

INDIANOPOLIS. — Čia, labai slaptiungose sąlygose, nužudyta turtinga moteriškė, Mrs. Mabel Merrifield.

CHICAGO. — Pasaziierinis trafikos Chicago orlaukų (aerodrome) žymiai padidėjo spalio mėnesį. Orlaukūn atvyko 131,302 asmenų, o išvyko 133,315.

Mikolajčikas, Sakoma, Tupi Londone

LAKE SUCCESS, lapkr. 1. — Gerai painformuoti diplomatai teigia, kad pobėgės iš Lenkijos Stanislovas Mikolajčikas, reaktinės opozicijos vadas, esąs Londone. Londonan jį atgabendū britų militarinis lėktuvas.

Lenkijoje Mikolajčikai negrėšė pavojus. Jis nusitarė bėgti iš Lenkijos savo liuosu vieta. Jam padėję britai.

Du kartą savaitėje iš Varšvos sklendė Londonan britų militarinis lėktuvas. Užperėjį šeštadienį juo lėktuvu Mikolajčikas išskrido Londonan.

Palestinos Klausimą Sprendžiant

LAKE SUCCESS, lapkr. 2. — Jungtinių Amerikos Valstijų delegacija siūlo spartesniu tempu eiti prie Palestinos klausimo išsprendimo. Ji nori, kad arabų ir žydų valstybės būtų sukurtos sekancij arabų ir kad Generalė Asamblėja išrinktų tris narius, atstovaujančius Jungtines Tautas, pavadant jiems patarėjų rolę.

Tarybų Sąjunga siūlo kitą planą. Ji nori, kad visa procedūra būtų po Saugumo Tarybos priežiūra.

Ispanijos Fasistų Smurtas

MADRID, lapkr. 2. — Ganja katalikų studentų vandafistai užpuolė staigiu būtu protestonų bažnyčia, išdaužė langus, išardė vargonus, sunaikino daug baldų.

Tuo gajoj buvo apie šimtas fanatikų.

Pabaigė savo chuliganiską darbą jie išmėčiojo lapelų, kuriuose protestuojama prieš ledingą steigti protestonų bažnyčia.

Policija kelis iš jų suareštavo. LIMA, Peru. — Šį miestą smarkiai superė žemės konvulsijos. Padaryta nemažai nuostolių.

VILNIS

Lithuanian People's Daily

Published daily except Sunday and on every Friday together with the regular edition it includes an English Section, by the Workers Publishing Association, Inc. Subscription rates in United States one year \$7.00, six months \$4.00, Chicago \$9.00, six months \$4.75, Canada \$8.00, six months \$4.25, foreign countries 9.00, six months \$4.75. Subscription rates for the Friday edition, including the English Section, in Chicago one year \$3.00, six months \$1.75; outside of Chicago one year \$2.50, six months \$1.50.

Advertising rates on application. 3116 South Halsted St., Chicago 8, Ill. Phone WICKERY 7325-7328

Entered as second class matter September 28, 1926, at Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879

Labai Svarbu

Rytoj, lapkričio 4, Chicago ir visa Cook apskritis rinks 21 Superior teismo teisėjus. Demokratai skaito tai nesvarbiais rinkimais ir mano, kad balsavimuose dalyvaus tik 25% užsiregistravusių balsuotojų. Republikonų viršylos sako, jog dalyvaus dar mažiau.

Taigi, jie spėja, kad iš arti dviejų milijonų balsuotojų rinkimuose dalyvaus apie 400,000 ar dar mažiau.

Abi senos partijos juo mažiau stengiasi balsuotojus rinkimais suinteresuoti, dėl to, kad jos pastatė tik tiek kandidatus, kiek reikia teisėjų ir manę, kad jie bus išrinkti, jei balsavimuose dalyvaus vien abiejų partijų funkcionieriai.

Siems rinkimams tačiau Progresyviė Partija pastatė kandidatus. Gauta 120,000 parašų ant petičijų. Rytoj balsuotojai turės gerą pasirinkimą. Republikonų demokratų kandidatai eina po demokratų partijos vardu, kiti 21 kandidatas eina Progresyviės Partijos vardu.

Mes patariama lietuviams balsuoti už progresyviės partijos kandidatus ištais. Padėjus kryžiuoklį virš tos partijos kandidatų vardų, sykiu galima už visus pabaluoti.

Balsavimui eina Chicagos miesto išleidimui bondų suvalymui lūšnų ir gerėninių namų statymui. Patartina ir už tai balsuoti. Taipgi bus balsuojama įsteigimams Cook apskrityje džiovinčių sanatorijų. Tatai irgi geras dalykas.

Eikite visi balsuoti ir paraginkite savo kaimynus eiti. Kalbėkite savo kaimynams ir pažįstamiems už progresyvius kandidatus.

Faktai, kurie kalba už Save

Tuo tarpu, kai spaudoje vėl pradėta sakyti, kad "Tarybų Sąjungoje prasidėjo atšresnis religijos persekiojimas", faktai rodo visai kitą. Štai Amerikos Biblijos institutas įteikė Maskvos patriarcho Aleksejo atstovui čia metropolitui Gregorijui 10,000 biblijų, 100 testamentų, 5,000 naujų testamentų ir 100,000 maldaknygių. Tos visos religinės knygos išleistos rusų kalboje čia, ir yra Amerikos tikinčiųjų (protestantų) dovana tiems religiniams Rusijos žmonėms, kurių maldaknygės ir biblijos buvo sunaikintos karo metu.

Ir Tarybų valdžia, aišku, nieko prieš tokias dovanas neturi.

Tuo pačiu laiku ateina žinia, kad per paskutinius kelius mėnesius Tarybų Sąjungoje buvo atidaryta 20 naujų kunigų seminarijų. Nemažas skaičius egzistavo iki šiol.

Ar tas viskas rišasi su žiniom, kad religija ten labiau persekiojama? Aišku, kad tos "žinios" yra iš pirmo išcūltopės. Jos remiasi ant vieno fakto: tarybinėje spaudoje neseniai pasirodė keli anti-religiniai straipsniai. Bet juk tai ne naujiena. Koks yra kompartijos ir komjaunimo nusistatymas link tikybės ten gerai žinoma. Jeigu karo metu tuo klausimui nediskusiuota, tai todėl, kad buvo svarbesnių problemų.

Bet tie keli straipsniai negali tarnauti įrodymu, kad "religija labiau persekiojama."

Neužmirškite

Iš visų mūsų darbų, darbininkų judėjimų ir pažangai pats svarbiausias yra platinimas spaudos. Šiuo tarpu eina Vilnius vajas gavimui naujų skaituotojų ir panaujinimui senų skaituotojų, dėl to pri-

mename tai. Šiuo tarpu ypač svarbu susikoncentruoti spaudos darbu.

Kiekvieno Vilnius skaituotojo prašome, kam tik galima, kas turi lietuvių kaimynų ir pažįstamų, pakalbinti juos Vilnį užsirašyti.

Tuomi pagelbėsite ne vien dienraščiui, bet visam darbininkų judėjimui.

Valstyb. Departamentas ir Armenai

Iš Bostono pranešama, kad vien iš to miesto armeniškos kolonijos 250 nori grįžti į tarybų Armeniją. Iš kitų Amerikos dalių dar 1,000 nori grįžti. Dalis jų yra natūralizuoti Amerikos piliečiai, kurie nori pilietybę atsisakyti.

Bet, kaip darosi aišku, valstybės departamentas tiems armenams daro sunkumus.

Kodėl? Tas klausimas yra plačiai diskutuojamas armenų rateliuose. Juk valstybės departamentas visuomet deklamuoja, kad jis į tokios rūšies problemas visai nesikiša. Faktiniai valstybės departamentui nei šilta nei šalta, kad keliolika šimtų armenų išvyko namo.

Bet jeigu pats faktas čia nesvarbus, valstybės departamentas, kaip darosi aišku, čia imato platesnius motyvus. Departamento ekspertai yra įsitikinę, kad armenų grįžimas iš Amerikos namo atsižvelgusiose srityse Turkiijoje, kur armenai sudaro gyventojų daugumą. Tos sritys, kurias Turkiija pagrobė, norėtų grįžti prie Armenijos respublikos, bet to neprileidžia Turkiija.

Amerikiečių armenų grįžimas stiprinų tautiniai sąmoningą elementą tose provincijose, nors jie atvykų į tarybinę Armeniją. Mat, ta žinia greit paplįstų visuose Kaukazo srities kraštuose.

Tad, šiais užkulisiniais apskaičiavimais Valstybės Departamentas sulaukė keliolika šimtų asmenų, kurie, pagal visus įstatymus ir formalumus, turi teisę emigruoti.

Kas Suokalbčiau?

Šiuo tarpu Rumunijoje eina byla Juliu Maniu ir jo kolegų, Valstiečių Partijos vadų. Byloje iškilo aiškėn, kad diplomatai Rumunijoje kurstė tą partiją prie suklimo. Amerikos militariniai atšas majoras Thomas Hall ir leitenantas Ira Hamilton ypač uoliai darbuosiu su suokalbintais prieš valdžią.

Valstiečių Partijos lyderiai prašė ir Britanijos pagelbos, bet jiems atsakyta, kad Britanija turi savą atsakomybę kitur ir neskaity Rumuniją su labai svarbia vieta, dėlto ir nepadėsianti jiems.

W. H. Lawrence, New York "Times" korespondentas, sako, kad apkaltinimas Amerikos diplomatų suokalbaviame yra ne prasimanymas. Tam yra gerų įrodymų.

Tai yra smerktinas elgis. Juo labiau smerktinas, kad ne vien Amerikos reakcinė spauda ir tokie politikieriai kaltina Tarybų Sąjungą vedime propagandos kitose šalyse, bet ir tūl valdžios pareigūnai tai daro. Tuogi tarpu mūsų diplomatai suokalbčiau su kity šalių valdžijų priešais tų valdžijų nuvertimui.

Mūsų diplomatai, tūl valdžios pareigūnai, taipgi daro tą, kame jie kaltina Tarybų Sąjungos diplomatus ir valdžią.

Kokią valdžią turi Rumunijos žmonės, tai jų pačių reikalas. Mes galime su ja nesutikti, ar sutikti, tai mūsų privilegija. Bet neleistina mūsų diplomatams suokalbtauti prieš tos šalies valdžią.

Lenkai kaltina buvusį Amerikos ambasadorių Varšuvoj, Arthur B. Lane irgi ryšiuose su lenkų teroristais, suokalbtaujančiais prieš valdžią. Tas faktas, kad jis atšauktas rodo, kad kaltinime buvo pamato.

Panašiai kaltinti mūsų diplomatai Bulgarijoj.

Atrodo, kad mūsų valdžija visur gelbi suokalbintikus prieš sau nepatinkamas valdžias. Bet reikiama, kad TSRS būk taip elgiasi.

Spalio Revoliucija ir TSRS Tautos

J. Paleckis,

Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas.

Nėra pasaulinė istorijoj įvykio, kurio reikėmė žmonių likimui būtų palyginatus su Didžiąja Spalio Socialistine Revoliucija. Tai buvo neįkainuojamas laimėjimas Rusijos darbininkų klasei ir viso pasaulio darbo žmonėms. Spalio revoliucija tapo milžinišku posūkiu darbininkų klasei kovoj dėl savo išsivadavimo ir visos pasaulio istorijos tolimesnė eigoj. Ji sudarė griežtą persilaužimą žmonių pažangiujų jėgų suklestėjimo ir išaugimo labui. Tų jėgų priešakį stoji Tarybų Sąjungos darbininkų klasė.

Caro Rusija buvo gyvenusi joje tautų kalėjimu. Spalio revoliucija ligi pagrindų sugriovė tą lalelįmą. Tarybinė valstybė, tos revoliucijos pasekioj sukurtoj, tautos ne tik išlėgė laisvę, bet ir pasiekė savo tautinių siekimų įgyvendinimo. Tarybinė santvarka tautos atarado pačios save, pasidarė tikrais šeimininkais savo likimo, savo gyvenimo ir savo istorijos kūrėjais.

Toje šmeižto versmėje, kuria apipylė jaunąją tarybinę respubliką visų spalvų reakcininkai ir imperialistai, skambėjo tarybinės santvarkos priešų klyksmai, kad bolševikai esą "Rusijos išdavikai", kad jie "į dulkes pavertė Rusijos didybę", kad jie naikina rusų tautos savitumą ir kultūrą ir tt. Tą patį rėkavo Rusijos pakraščiuose tautų šovinistai, kurie tikino, kad bolševikai, girdi, naikina tų tautų—ukrainiečių, baltarusių, gruzinų, armenų ir kity—tautinę kultūrą. Apie tų patį dar ir šiandien burnoja lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai ir įvairūs reakcininkai, kurie, netekę savo buvusio globėjo Hitlerio, bastosi po įvairias šalis abipus Atlanto vandenyno, ieškodami naujų globėjų. Išgalvodami įvairius prieštarybinius šmeižtus, kurie yra visų spalvų reakcininkų, įvyšiuo hiterizmo dvasinių pėdinių pažinties signalu, tie lietuviški buržuaziniai nacionalistai liūžiol tebegromuliuoja senai nuvalkitoja tauskalą bėk tautinė nepriklausomybė ir tautinė kultūra nesanti suderinama su tarybine santvarka.

Trisdešimties metų labai trumpas laikas tautų ir valstybių gyvenime. Juk monarchinė Rusija gyvavo daugiau kaip tūkstantį me-

tu. Spalio revoliucija sužadina visas anksdusias tarybinių tautų jėgas, komunistų partija ir tarybų valdžia taip sugebėjo mobilizuoti darbo žmonių masių energiją, kad tie 30 metų visoms tarybinėms tautoms visų gyvenimo sričių suteikė daugiau laimėjimų, negu keletas praėjusių šimtmečių. Didžiausius laimėjimų pasiekta tautinės kultūros ir tautinio susipratimo srity. Tų laimėjimų pagrindu buvo išmintingoji Lenino-Stalino tautinė politika, kurią vykdė tarybinė valstybė. Milžiniški taip pat laimėjimai akio ir darbo žmonių gerovės pakėlimo srityje.

Carizmo laikais Rusija buvo atsilikęs žemės akio kraštas su silpna pramone. Nedidelė dvarininkų ir kapitalistų suajelė laikė tamsosj, skurde ir vergijoj visą didžiąją ir talentingą rusų tautą. 1917 metų vasario revoliucija išskė carizmo išdavikišką esmę, parodė, kad išdavystė buvo susisukusi įlzdus caro rūmuose, ministrų kabinetuose ir didžioji salionuose. Spalio revoliucija išskė buržuazijos, visų spalvų buržuazinių partijų—nuo kadetų ligi eserų ir socialdemokratų—išdavikišką veidą. Buržuazija, bijodama savo liaudies, bandydama išlaikyti savo rankose fabrikus, gamyklas ir dvarus, prekiaavo valstybės interesais mažmenomis ir urmp; kūbhoši ant kablė vokiečiams ir japonams, anglams ir turkams.

Minint Didžiosios Spalio revoliucijos 30 metų sukaktuves, rusų tauta gali su pasididžiavimu atsivėlgti į praėitą kelią. Stalininių penkmečių išdavoj rusų tauta pavertė savo šalį iš atsilikusios į šalį su aukštai pakilusią pramonę ir pačiu pažangiausiu socialistiniu žemes ūkiu, į šalį su aukšta kultūra, su milžiniškais laimėjimais mokslu ir meno srityse. Rusų tautos pasididžiavimas—tai tautos laimėjimo, tautos-statytojos, tautos—savo krašto šeimininko, tautos—kity tautų išsivadotojos pasididžiavimas. Visos tarybinės tautos su meile ir pagarpa žiūri į rusų tautą, kaip į pirmąją tarp lygiųjų vieningoj broliškiųjų tarybinių tautų šeimoj. Viso pasaulio dorųjų žmonių žvilgsniai su padėka ir pasigėrėjimu atkreipti į rusų tautą, kuri vadovavo tarybinių tautų kovai prieš hiterizmą, kovai dėl žmonių išgelbėjimo nuo fašistinės vergijos.

Bolševikai, tarybinė valdžia į nepaprastą aukštumą išskė Rusijos ir rusų tautos didumą. Tai šiandien turi pripažinti ir tie, kurie seniau šmeižė, kurie revoliucijos ir pilietinio karo metu kovoję prieš tarybų valdžią. Pripažinę savo paklydimą ir neteisumą, buvę baltieji emigrantai tūkstanciais priima tarybinę pilietybę ir grįžta į tėvynę. Galinjoj ir gabioj rusų tauta tik tarybinėj santvarkoj pilnumoj surado save, galėjo pilnuti-

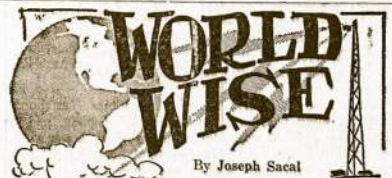
nai išvystyti savo gabumus, savo kūrybines jėgas.

Didžiausius laimėjimų tautinės kultūros ir liaudies akio srityse susilaukė ir visos kitos Tarybų Sąjungos tautos. Buvusios caro Rusijos teritorijoje ligi revoliucijos buvo tikait 91 aukštoj mokykla, o Tarybų Sąjungoje 1941 m. buvo 801 aukštoj mokykla. Iš jų RTPSR—470, Ukrainos TSR—166. Kitose sąjunginėse respublikose ligi revoliucijos aukštųjų mokyklų beveik nebuvo, o dabar jų turi: Baltarusija—25, Azerbaidžanas—15, Gruzija—21, Uzbekija—28, Kazachstanas—20, Turkmenija—7 ir tt. Mokinių skaičius Uzbekijoje pakilo 64 kartus, Kazachstane—10 kartų, Armėnijoje—9 kartus. Baltarusijoj prieš karą nebuvo nė vieno baltarusių teatro, o dabar jų turi 20. Ištisa eile tautų—baskirai, buriatai, mongolai, kirgizai, karakalpakai, komi-zirėnai, mordviečiai, tadžikai, turkmėnai ir kt.—carizmo laikais visai neturėjo nė knygų, nei laikraščių gimtąja kalba, o tarybinės santvarkos metais jos įgijo savo placią tautinę literatūrą, savo teatrus. Daugiau kaip 40 tautų tikait po Spalio revoliucijos susilaukė savo raidyno ir rašto, nes pirmiau jų neturėjo. Palyginti su 1913 m. Gruzijos pramonė išaugo 26 kartus, Kirgizijos—160 kartų, Tadžikijos—242 kartus. Tai liūdija apie nepaprastai greitą gamybių jėgų išaugimą šalyse, kurios seniau buvo carizmo

kolonijos. Armėnų tautą šimtmečiais naikino ir blaškė po visą pasaulį imperialistiniai grobikai. Tarybinė Armėnija pasiekė tokio gerovės laipsnio, kad ji gali pakviesti ir priimti į respubliką šimtus tūkstancių savo tautiečių, kurie grįžta iš įvairių užsienio kraštų į savo tėvynę—Armėniją.

Lietuvių tauta įkūrė tarybinę santvarką tik 1940 metais, tačiau ir jai visiška atitinka tezis, kad tikait tarybinėj santvarkoj ji surado save ir įvykdė savo tautinius siekimus. Fašizmo viešpatavimo laikais lietuvių tauta neturėjo politinių teisių. Lietuva buvo pavertta į fašistinių valdovų, dvarininkų ir kapitalistų suajelės išnaudojimo objektą, nusovavė. Lenkų imperialistai pagrobė Lietuvos sostinę Vilnių. Vokiečių imperialistai nuolat kišosi į Lietuvos vidaus reikalus, o 1939 m. Hitleris viešai ir akplėiškaai pagrobė Klaipėdą ir visą Klaipėdos kraštą. Vargas, gėda ir pažeminimas buvo lietuvių tautos dalia.

Fašistinė vyriausybė varė prieš liaudį nukreiptą politiką, o liaudies atšakė sukuliniais, streikais, demonstracijomis prieš nekenciamą vyriausybę. Buržuaziniai politikai skaldė ir apgauldinėjo tautą, žlugdė jos jėgą, trukdė kelį į vienybę. Švietimo reikalai ir visas kultūrinis gyvenimas Lietuvoje buvo reakininkų ir klerikalų rankose, o šie pavertė mokyklas ir kultūros įstaigas šovinizmo, prietary ir obskurtizmo lizdais. Ūkinio gyvenimo išsivystytį (Tąsa ant 4-to pusl.)

- Tomorrow, November 4th, Illinois Cook County Lithuanian-American voters have a choice before them. They can sit home and take the easy way out, or go out and vote and exercise their privileges as granted to all citizens.
- Too, upon arrival at the polls the voter will have the privilege of selecting his or her candidates. The choice is between the old-line politician who caters to money men, the Democratic-Republican coalition, or the new Progressive Party.
- Unfortunately the average citizen, seldom expecting to be a defendant in a criminal case or a party to a lawsuit, pays little attention to "minor" elections, in this case the election of judges, which is a mistake. One doesn't have to be involved in a case to have his affairs regulated. In part, by the Superior Court.
- That bench can set aside laws and ordinances, approve tax assessments, remove elected officials, decide on the issuance of an injunction against union men on strike.
- Each judge is a virtual powerhouse having the choice of deciding in favor of John Q. Citizen or the vested interests. And in the case of the Democrat-Republican coalition slate the decisions rendered for years have been in favor of the latter.
- The Coalition slate, handpicked by political bosses, represents an obsolete political machine offering as candidates lunks, incompetents, and others whose only judicial qualifications happen to be friendship with party leaders.
- There remains for Lithuanian-American voters only one alternate—that of voting for and electing a clean slate—which the Progressive Party offers.
- That the better newspapers of Chicago have taken a stand in favor of many of the Progressive candidates is an indication of the stench that erupts from those representing the coalition. Those of us that are alert to political problems know "stench" is a mild term to pin on the host of characters who hope to sneak in as Superior Court Judge.
- We urge all readers of Vilnis and their friends, members of Lithuanian organizations regardless of political viewpoint, every voter to make it his task to visit the polls Tuesday and vote Progressive Party.
- That's the only sure-fire method of a drive to clean up on admitted hoodlum associates and anti-labor, anti-progressive coalition judges who have retained office for years.
- For once the Cook County voter has a choice.

Ivairus Nuotikiai

Susizeidė Alex Skairus

ELIZABETH, N. J. — Spalio 20 d. draugas A. Skairus, norėdamas pataisyti susitraukusių virvutė prie elektrinės lempučių, atsistojęs ant kedės ir netekęs balanso nukrito žemyn smarkiai išnarindamas šlaunies kaulą.

Iš pradžių manyta, kad šlaunies kaulas įlaužtas, bet X-Ray nuimtas paveikslas parodė, kad ne.

Man teko keletą sykių lankyti A. Skairių Alexian Brothers ligonbutyje. Atrodė, kad eina geryn, bet labai lėtai.

Jį galima lankyti kasdien nuo 1 iki 3 val. po pietų, o vakarais nuo 7 iki 8 ant antro aukšto, room 423.

Draugas A. Skairius vienas iš veikliųjų LDS III-čios Apskrities komiteto narių. Būtinai geras, kad A. Skairius pasveikytų ligi LDS III-čios Apskrities rengiamo koncerto lapkričio 16 d.

Alexian Brothers Hospital spalio 16 dieną mirė Juozas Brazaitis, sulaukęs 80 metų amžiaus ir išgyvenęs Elizabethe net 55 metus. Priklausė prie šv. Jurgio Draugystės ir prie Piliečių Klubo. Paliko nuliūdime broį Kazimierą Elizabethe.

O spalio 22 dieną St. Elizabeth ligonbutyje mirė jo moteris Grace Brazaitienė.

Taipgi spalio 16 dieną mirė Jonas Subačius, pirmo karo veteranas, Bronx Veterans Hospital. Rodos prie jokių draugijų nepriklausė. Jis gana ilgai gyveno pas J. Morkūną Cranford, N. J.

Paliko seserį Oną Palubinskienę South Boston, Mass. Buvo 63 metų amžiaus.

Singerio siuvamų mašinų dirbtuvėje dirba daug lietuvių ir visi priklauso prie United Electrical, Radio and Machine Workers Local 401 (CIO), bet apie unioninį veikimą niekas iš ten dirbančių lietuvių neparašo savo spaudai.

Iš pasikalbėjimo su keleta šios dirbtuvės darbininkų teko sužinoti, kad pabaigoj rugsėjo mėnesio, iniciatyva Elizabetho CIO lokalo, tapo laikyta plati visų CIO lokalo konferencija iš šių Singerio dirbtuvių: St. Jean, Quebec, Canada, Bridgeport, Conn., South Bend, Ind., Truman, Ark.

Tikslas šios konferencijos buvo: apsimaitinti informacijomis ir subendrinti kontraktinius reikalavimus laike būsiančių derybų su Singerio kompanija. Ypatingai užmegsti tampsrenius, bendrus ryšius su kanadiečiais Singerio kompanijos darbininkais.

Bekalbant teko sužinoti, kad tulį laiką atgal Foundry geležies liejyklos departamente už rūkymą laike darbo bandyta atleisti iš darbo kelis darbininkus, bet paskelbtas sėdėjimo strakas privertė kompaniją grąžinti darban tuos darbininkus. Vėlesniu laiku už rūkymą tam pačiam departmen-

te pavartyti iš darbo 7 negrai darbininkai, bet unija už juos neužstojo.

Mat anie darbininkai buvo balti. Tai negerai. Nesinorėtų tikėti, kad ši taip kovinga unija, kaip U. E. R. and Machine Workers-CIO, galėtų darsileisti prie tokios nešvarios diskriminacijos.

Kurie esate buvę New Yorke ant Times Square, tai matėt kaip kiekvieno praevio atydą nustelbia ant "Times" dienraščio namo pasauliniai žinomas Elektrinis buletinas, paduodantis vėliausias žinias iš viso pasaulio.

Šių žodžių rašėjui prisimena tie karo metų laikai, kada tankiai būnant New Yorke ir praeinant pro Times Square sykiu su milžiniška minia žmonių laikinai sustodavau ir su džiaugsmo šypsa net po keletą sykių skaitydavau palkiūdas iš karo fronto žinias.

Maždaug panašus elektrinis buletinas yra statomas mūsų mieste ant kampo Broad ir East Jersey st. Šis elektrinis buletinas bus 70 pėdų ilgio ir trijų pėdų aukštumo.

Prie buletino įrengimo bus įvesta 15 mylių vielų ir 1,176 elektrinės lempučių. Šis darbas namoma užbaigtas apie lapkričio 1 d. Buletinas priklausys "Elizabeth Daily Journal" laikraščiui.

Pastaraisiais laikais čia įvyksta daug užpuolimų. Štai didžiausiam Elizabethe "Harsh Tower" name Personal Finance Co. manadžerius Arthur Calson lįpdamas laiptais žemyn tapo prispirtas prie sienos tūlo plėšiko su revolveriu rankoje, atiduodamas užpuolėkui \$1,095.

O vienoj stuboj savininkams nebūnant namie plėšikai išvogė pinigais ir kitais daiktais vertės \$1,000.

Bet kaimyniskam Newark plėšikai užsėmė apvogti kaklaraščių kompaniją išnešant net 6,000 "neckties"-kaklaraščių.

Elizabethietis.

Reikalauja Specialės Sesijos

SPRINGFIELD, Illinois. — James Cunningham, varde Chicago mero komiteto pajamų reikalams, pastūte telegramą gubernatoriui Greenui, reikalaujamas susaukti specialę Illinois legislatoros sesiją.

VEJA LONDONA

Du pasaulio didmiesčiai vejas Londoną, kuris iki šios dienos, turėdamas apie 8,000,000 gyventojų, yra didžiausias miestas pasaulyje. Tie du miestai yra New Yorkas ir Maskva. New Yorkas jau yra beveik pavijęs Londoną, o Maskva, per karą beveik padvigubėnusi gyventojų skaičių, dabar turi apie 7 milijonus.

LONDONAS, sp. 31. — Maskvos radijas praneša apie pakelngą banginių žvejų šiauriniame Pacifike. Žvejų ekspedicija sugavo 606 banginius.

Reakcininkų Planas Sumuštas: Kompartijos Ir AYD Mitingai Lieka Neuždrausti NY Mokyklose

New Yorkas.—Reakcininkų planas neleisti Komunistų Partijai, Amerikos Jaunimui už Demokratiją (AYD) ir kitoms pažangioms organizacijoms naudotis mokyklų salėmis, buvo sumuštas, kas skaitoma dideliu civilių laisvųjų laimėjimu. Kaip jau buvo pranešta, New Yorko mokykla, kuri tvarko mokyklas, 5 balsais prieš 2 atmetė reakcininkų planą.

Planas uždrausti pažangioms organizacijoms naudotis viešųjų mokyklų patalpomis buvo paduotas žmonių, kurie, kaip tai buvo iškelta "PM" laikraščiui, stovi arti Coughlino "tautiniai-krikščioniško" judėjimo. Tie elementai naudojo tokias organizacijas, kaip Catholic War Veterans ir kelias kitas veteranų organizacijas, kurių kai kuriuos skyrė jė kontroluuoja.

Prieš uždraudimą kovoję Civilių Laisvųjų Kongresas, Amerikos Veteranų Komitetas ir Amerikos Darbo

Partija (ALP). Apklausiėjimuose, kurie per kelias savaites buvo tęsimi mokslo taryboje, reakcininkai pakartotinai parodė savo tikrą veidą. Jie keletą kartų padarė išsiokimus, iš kurių buvo aišku, kad jie yra rasistai ir profašistai.

Jeigu jų planas būtų praėjęs, pažangioms organizacijoms būtų buvę suduotas nemažas smūgis, nes atskirose New Yorko srityse mokyklų auditorijos yra labai dažnai vartojamos susirinkimams, ir tos auditorijos kai kur yra vienintelė vieta, kur galima susirinkti.

Po to, kaip reakcininkų planas buvo išmestas penkiais balsais prieš du, jie padarė dar vieną bandymą: uždrausti visą politinėms partijoms laikyti mitingus mokyklose. Kadangi demokratų ir republikonai mokyklose beveik nemitinguoja, tas būtų palietęs kai kuriuos pirmoje eilėje. Tas planas ir buvo sumuštas 4 balsais prieš 3.

AMERIKOS LIET. CENTRO VEIKIMAS

Civiles Teises Ginti Konferencija

Civilių Teisių Kongresas šaukia nacionalę konferenciją lapkričio 21-22-23 Chicago, Ill. Konferencija prasidės penktadienio vakare, lapkričio 21 d., su masiniu susirinkimu Orchestra svetainėje, Michigan Blvd. Šeštadienį ir sekmadienį konferencija bus laikyta Hull House, 800 So. Halsted St. Kviečiamos draugijos toje konferencijoje dalyvauti. Galima rinkti du delegatus nuo organizacijos. Deleगतų užregistravimas—\$3.

Konferencijos tikslas: Civiles žmonių teises ginti. Konferencija išdirbs programą kaip geriausia kovoti prieš negrų ir kitų tautinių grupių diskriminaciją, prieš Neamerikinio Veikimo Komitetą, prieš Tafto-Hartley įstatymą, prieš visokią reakciją, kuri bando sutrempti demokratines žmonių teises.

Amerikos Lietuvių Centras turės toje konferencijoje savo delegaciją. Būtų gerai, kad ir kitos organizacijos turėtų delegatus. Visi turime prisidėti prie demokratinių teisių gynimo.

Peticijos Prieš Neamerikinį Komitetą

Civilių Teisių Kongresas išleido petijcijas, kurios reikalauja panaikinti Neamerikinio Veikimo Komitetą, kuris stengiasi atimti demokratines žmonių teises.

Civilių Teisių Kongresas pasivisų tas petijcijas plautinti, ant jų pasirašyti. Pasirašiusieji ant tų petijčių užgiria kongresmaną Adolph Sabath rezoliuciją, bilyų No. 46 Neamerikinio Veikimo Komiteto panaikinimui.

Tų petijčių galima gauti rašant: Civil Rights Congress, 205 E. 42nd St., New York 17, N. Y.

Čiuoja Sesutei Už Drabužius

Chicagietė Marcelė Vasiliauskienė, 5421 S. Neenah Ave., aplaiki žemiau telpančių laikų nuo savo sesers iš Tauragės apskrįcio.

1947-8-27 d. Labas, Brangi Sesute!

Antanina Trejienė sveikinu savo sesutę Marcelę, švogeriuką ir jūsų vaikelius Vincuką ir Pranutę. Mano vyras Džidorius, sūnus Tadas ir dukტė Julė sveikina jus visus. Visi mes linkim jums sveikatos ir gero gyvenimo.

Mes dabar, ačiū Dievui, šį kartą esame visi sveiki ir patenkinti gavę nuo sesutės drabužių. Šiandien pasipuosiu dovanomis gautomis iš mylimos sesutės Marcelės.

Dėkavojū, brangute, už šiuos malonius drabužius. Dėkavojū daugybės kartų! Aš nemoku tiek jums dėkavoti ir išreikšti savo širdies jausmus, kiek aš jaučiu sąvyje. Nežinau kuom gi aš galėčiau jums atsilygti už tai, kiek jūs dėl manęs nusiskriaudiate save. Aš suprantu, kad manim rūpinamės ir gailite mangs. Nedaug tokių gerų sesių yra, kurios būdamos toli ir atsiskyrus keliasdešimtį jas metu, neužmiršta seserį ir atsimena jų vargus.

Mieloji sesute, nesiskriauskite jūs savęs ir nešykit man, nes už persiuntimą yra imamos didelės kainos pinigų; nevaliojam apsimokėti. Šį kartą turim; užteks kiek prisimūtėt.

Laikų aš nuo jūsų gavau du ir jums siunčiau keturis laiškus. Birželio mėnesio paibaigoje siunčiau laišką ir idėjau savo vienos paveikslą. Parašykite ar gavot ar ne. Nesupykite, sesute, kad aš jums neparašiau daugiau laišku.

Mano dukტė Julija ištėkėjus gyvena su vyru. Šeimos turi 4 dukteris ir 1 sūnų. Sūnus Tadas dar neženotas.

Su pagarba, Antanina Trejienė.

Charm Beauty Salon
6819—14th Avenue
KENOSHA, WIS.
Viskas Ko Reikia Gražiai Kultūrai
Savininkė
WILMA SMITH
Phone 23002

SMAGIAUSIA UŽEIGA KENOSHOJ
yra
WALTERIO ŠLAGERIO UŽEIGA
ALUS—VYNAS—DEGTINE—UŽKANDZIAI
5601—24th Ave., Kenosha, Wis.

SOUTHWEST FOOD MARKET
POVILAS SPRINDIS, Sav.
Groseris—parinkta mėsa—daržovės—vaisiai
Zemliausios kainos ant parinktu produktų.
Specialis pardavimas ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais.
6603 — 33rd AVENUJE, KENOSHA, WIS.
Phone No. 2-1415

Net 250 žymių amerikiečių pasirašė po atsisaukimu dėlei nacionalės konferencijos, kurią šaukia Civilių Teisių Kongresas Chicagoje lapkričio 21-22-23 dienomis.

Tarp pasirašiusių yra chigagiečiai: prof. Ernest J. Chave, University of Chicago; Dr. A. Eustace Haydon of the Chicago Ethical Society; rabinai Solomon Goldman ir Jacob J. Weinstein; Pearl Hart, žymi advokatė, kandidatė į teisėjus.

Konferencija atidarant kalbės plačiai žinomas dainininkas Paul Robeson, Dr. Harry F. Ward ir prof. Robert Morris Lovett. Atidarymas atsisub lapkričio 21 d., Orchestra Hall; kitos sesijos įvyks Hull House, 800 S. Halsted St.

Laikas organizacijų veikėjams bei valdyboms pasirūpinti, kad sekamuose susirinkimuose būtų išrinkti delegatai. Tenka pasakyti, kad Amerikos Lietuvių Centras iš Brooklyno jau priėmė mandatą ir delegatų mokestį. Kadangi konferencija įvyksta pačioj Chicagoj, tai nei viena pažangi organizacija neturėtų pasilikti nesientusi delegatų.

spalio pirma.

Dėl anglių kalbos įtakos mūsų spaudoje visuomet telpa klaidingas "žodis po žodžio" vertimas iš anglių kalbos, būtent: prasideda su pirma spalio (iš first of October...)

Taip pat klaidingai rašome pavergimas unijų (nes anglių kalboje yra enslavement of the unions...) vietoje lietuviškai sintaktiškai taisyklingo unijų pavergimas, ir panašių kombinacijų.

M.

K
a
n
k
t
n
ij
dieną";
"Pamokos prasidės liepos trečią dieną".
Mūsų vietinėje spaudoje beveik be išimties čia bus įterptas žodelis "su". Mes dažniausia matome:
"Parasų rinkimo vaju prasidėjo su pirma spalio".
Klausimas tame sakinyje, rodos, aiškus: kada vaju (ar kampanija) prasideda? Tas klausimas reikalauja galininko linksnio, kas šiame atsitikime yra "spalio pirmą dieną".
Klausimas "su kuria diena" tas prasideda, yra klaidingas ir iššaukiantis klaidingą atsakymo formą.
Dienos ir mėnesio atžvilgiu pas mus ir dalykai atbuli. Lietuvių kalba reikalauja, kad pirma minėtume mėnesį, paskui dieną, būtent:

J. MARCINKEVIČIUS

ŽEMĖ

Zalinkevičius priėjo prie stalo ir vėl parinarino galvą.

— Prieš ką stovi?

Jaunesnysis seržantas išsitempė, bet jis vis tiek nebuvo panašus ir drausmingą pirmojo bataliono kari. Jo vienas antpetis buvo neprisitaštas, sagos ištrūkinėjusios, pusbačiai purvini.

— Atrodo, lyg jis ką tik iš pirmųjų linijų sugrįžo. — pašalpai tarė Matulis. — Klek gi vokiečių supampiniai?

Zalinkevičius tylėjo, jo akyse sužvilgo ašaros.

— Prisipažink viską, — išgirdo jis griežtą Duobos balsą.

Šis tylėjo.

— Girdėjai? Kodėl likai šitam kaime? Bijojai?

— Ne, — vos pro ašaras išsitenėjo.

— Tai kodėl mes radome tave šičia ant krosnies?

— Aš buvau kontūrytas... pabudau, bataliono jau nebebuvo...

— Tu Raudonosios Armijos karys ir nežinojai, kad reikia pasivyti savo dalinį? Kur jo šautuvas?

— Yra, — atsakė sargybinis.

Staiga Duoba tartum pritrūko žodžių. Jis žūrėjo į savo kovotoją lyg nežinodamas, ką su juo daryti. Iš tikrųjų, tai buvo pirmas įvykis visoje bataliono istorijoje.

Bežūrėdamas į kovotojo plonas išlenktas lyg seno kavaleristo kojas, į trumpas plonas rankas, į veidą, tokį sunykusį, į tas akis, aptrauktas ašarom ir prašančias pasigalėti, Duoba vos nesugisraudino.

"Bijoji, aiškiai bijoji", pagalvojo Duoba. Ir staiga prisiminė save... O gal ir jis turėjo savo sekundę?

— Iš kur kilęs? — paklausė Matulis.

— Nuo Raseinių.

— Kuo vertėsi tėvai?

— Stogaus dengė. Abu mudu su tėvu...

— Vargšas, aiškiai matyt, kad vargšas, — galvojo Duoba, nenuleidamas nuo jo akių. — Juk ir mano tėvas kadaise po kaimus stogaus dengdavo. Būdavo, užlipsiu, vėjas tykia iš šurena šiandus, varpos zyzia, lyg koks vabalėlis palapėje... Tačiau Duoba — vadas.

— Tai šitaip tu vaduoji savo tėvynę, šitaip tu nori sugrįžti į Raseinius? — griežtai prakalbo.

— Drauge vade, dovanokit... man ir labai širdį skauda... Ir gėda... Per kitas kautynes... pamatysit.

— Vakare prieš visą batalioną būsi sušaudytas. Gali eiti.

Zalinkevičius pats eiti nepajėgė, jis išėjo su sargybiniais.

Duoba ėjo su Matuliu per kaimą. Batalionas jau buvo sukilęs. Vieni prausėsi ir skutosi trofejiniems mašinėlėmis; kiti šnekučiautos su grįžtančiais kaimo gyventojais, dalinosi sausainiais, tabaku, treti maudėsi čia pat saulėje tviskančio ežero bangose. Tai buvo jau visai kiti žmonės, Gaisry suodžiai, purvas, sprogiu dūmai, aitrūs rūrus prakaitas, ant žaizdų apkepęs kraujas, visa, kas būva ant kovotojo mūšio pragare, jau nuplauta. Veidų rūstumas, akių aštrus ir keistas žvilgsnis dingęs. Tačiau ar vien tik vanduo ir muilas juos pakeitė? Iš jų judesijų, iš jų kalbų trykšta nenuslepiamas džiaugsmas dėl to, kad ir vėl jie gali šildytis saulėje, kad gali judėti, matyti kitas kaitas, laukus, dangų. Jie džiaugiasi išlikę gyvi ir šito visai neslepia. Tai ko gi aš?

— O aš bent kiek prigulsiu...

— Gerai, — atsakė Matulis. — Bet ką mes su šituo darysim? Nejuo tu manai, kad jį reikia sušaudyti?

— Tai gal paglostyti? Tada, kai...

— Palauk, nesikarsėjuk, — nutraukė jį. — Nežmirškim, kad jis pats prisistatė, pats prašėsi leisti savo krauju gėdą nuplauti.

— Žinau, žinau, ką tu nori tuo pasakyti, — piktai pagalvojo Duoba. — O aš jį su-

šaudysiu ir tiek, — tačiau balsu nieko nebeatsakė.

Matulis pasuko antrosios kuopos linkui, kur rinkosi papildymas. Duoba atsėdėjo prie nulaužto gluosnio ir pasijuto visiškai nusilpęs.

— Ar teisesnis būsiu sušaudęs, ar dovanojęs ir nusiuntęs į drausmės batalioną? — supdamasi į milinę, dar spėjo pagalvoti, — Juk galėtų ir jis dar tėvynę patarnauti...

III

Akys sulipo. Duoba užmigo.

Pabudo Duoba, kai buvo gerokai paliję, ir jis pasijuto sušlapęs. Tankus rūkas jau sklaidėsi, saulė vos-ne-vos raudonais spinduliais dažė kaimą, toli buvo girdėti skardus dundėjimas. Duobos nekankino joki sapnai. Jis jautėsi lyg naujai gimęs. Jis iš naujo perėjo kaimą, pasikalbėjo su naujai atsistais kovotojais, susisieko su divizijos štabu, jis buvo pasirušęs. Staiga atsiminė savo senąjį bičiulį, viršilą Eržvilką.

— Kur gi jis? Dukart man gyvybę išgelbėjo, ir aš jį užmiršau?

Tačiau nei karininkai, nei kovotojai negalėjo jam pasakyti, kur yra gamtos mylėtojas Eržvilkas, kurį pažinojo ir mylėjo ne tik pirmasis batalionas, bet ir visas lietuviškasis karinis junginys.

— Kas gegute pakukuos, kas lakštingala susuoks, kas gaidžiū sugiedos, jei ne Eržvilkas! Kas sugebės taip gražiai pasakoti apie skruzdžių, apie dievo vabalėlių, pagaliau, apie grandų gyvenimą, jei ne jaunas baltaplaukis Eržvilkas!

Duoba eina bent kiek už kaimo, jis grožisi kylančiu rūku, bet jo širdis nerami dėl mylimojo viršilos. Juk ir paskutiniosios atakos metu Eržvilkas jam išgelbėjo gyvybę. Prie jo puolė du vokiečiai, jis viena nudėjo vietoje, bet antrasis jau buvo užsimojęs automato buože, tačiau Eržvilkas, tartum staiga iš žemės išdygęs milžinas, užvė vokiečiui šalmu per galvą ir jį sutrupino.

— Užmušti du arkliai, sudaužyta virtuvė, — sutiko jį Matulis.

— Kada?

— Naktį. Gerokai bombardavo.

— Negirdėjau... — terė jis susigėdęs.

— Ir gerai. Jėgų daugiau turėsi. Mūsų šikšniai jau antrą kaimą ima.

Duoba susiraukė. Jam staiga piktą pasidarė, neišsimegė. Ir jis ėjo taip greit, kad Matulis vos spėjo jį vytis.

— Kaip naujokai?

— Pulkūs vyrai.

— Neseniai kalbėjau ir aš. Apšaudyti... E, kad tik greičiau sutemtu. Šikart esu tikras.

Duoba eina ir eina. Jis jau už kaimo, grožisi kylančiu rūku ir staiga mato, kad kažkas baltas juda čia pirmyn, čia atgal. Jis prieina visai arti ir apstulbsta. Nusimetęs palaidinę, vienmarškinis Eržvilkas arė. Plūgas čia išsoka iš rankų, čia vėl giliai sminga į žemę; Eržvilko arkliai nugaru garuoja.

— Eržvilka, kas tai? — nebesusivaldęs iš pykčio, šūktelėjo Duoba.

— Ariu, drauge vade, — sulauko Eržvilkas arklį ir, rankove brūkštelėjęs per kaklą, geraširdiškai šypteleja.

— Prieš kautynes kankint man arklį? Ir drausmės batalioną.

— Klausau! — atsakė Eržvilkas ir stogo prieš jį rimtas, kareiviškai, tik jo mėlynos akys pilnos ne tiek džiaugsmo, kiek pasidžiavimo.

— Ir šią valandėlę tyla apsiautė žemę, jau net buvo girdėti duslus ežero kliunksėjimas.

— Kokia juoda ir kokia derlinga žemė, — atsidusęs prakalbo Eržvilkas.

(Bus daugiau)

SPALIO REVOLIUCIJA IR TSRS TAUTOS

(Pradžia 2-am pusl.)

mas ėjo vėžio žingsniu, o kaikuriuos pramonės sritis net sumažėjo, palyginus su 1913 m. Plačiųjų masių tarpe siautė dvasinė depresija, netikrumas dėl rytojaus, neturėjimas perspektyvos. Daugiau kaip 100,000 darbininkų ir valstiečių emigravo iš Lietuvos darbo ir duonos ieškodami. Darbininkus slėgė bedarbė, valstiečių masės vis labiau skurdėjo. Perfrazuojant vieno istoriko posakį, galima sakyti, kad buržuazinė Lietuva buvo dangumi dvarininkams ir kapitalistams, rojumi dvasiškajai, skaitlyka inteligentijai ir pragaru darbininkams ir darbo valstiečiams. Valdanciosios štvėris išdaviškios politikos apvainikavimu buvo fašistinės vyriausybės pastangos parduoti Lietuvą Hitleriui kai prasidėjo antrasis pasaulinis karas.

Su nematytu entuziazmu lietuvių tauta sutiko 1940 metų įvykius, kurių išdavoju buvo nuverstas fašizmo viešpatavimas ir įkurta tarybinė valdžia, buvo įgyvendinti Spalio revoliucijos pagrindiniai dėsniai Lietuvoje. Pirmą kartą savo istorijoje lietuvių tauta tapo tikrai laisva tauta, pradėjo naują, pilnavertį gyvenimą, tapo pilnatiesiu savo likimo ir savo tėvynės šeimininku. Darbininkų klasė sąjungoj su darbo valstiečiais paėmė visą valdžią iš savo rankas.

Tėvynės karo įvykiai ryškiai patvirtino didingumą ir teisingumą tarybinio kelio, kuriuo nuėjo lietuvių tauta. Dėka tarybinės santvarkos įkūrimo, lietuvių tauta buvo išgelbėta nuo hitlerinės Vokietijos vasalo likimo, kurį ruošė valdancioji gauja. Lietuvių tauta pety į petį su visos Tarybų Sąjungos broliškais tautomis buvo dalyviu kovos prieš fašistinius grobiukus. Į nenulenkė galvos prieš Lietuvą laikinai užgrobusius okupantus. Lietuvių tauta kovojė ir nė minutelės neabejojo pergale, nes žinojo, kad visa didžioji tarybinė tautų šeima nepaliks jos bėdoje, kad apie lietuvių tautą neužmiršta Stalinas, kad po pergalių ties Maskva, Stalingradu ir Dniepru seks pergalės ties Vilniumi, Kaunu ir Nemunu. Didžioji tarybinė tautų pergalė ir fašizmo sutruškinimas buvo ir istorinė lietuvių tautos pergalė, jos amžinųjų priešų, vokiečių grobiukų, sutruškinimas. Toji pergalė buvo ir lietuvių tautos išgelbėjimu nuo visiškos pražūtės hitlerinė vergovė.

Lietuvių tauta vėl pakilo kūrybiniam gyvenimui. Niekada lietuvių tauta nebuvo tokia vieninga, susitelkusi, kokia ji tapo prie tarybų valdžios. Apie tai liūdija didelė laimėjimai vykstant atstatymo ir tolesnio liaudies ūkio vystymo uždavinius.

Apie tai liūdija 1946 metų rinkimai į TSRS Aukščiausiąją Tarybą. 1947 metų

rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą parodė nepaprastą lietuvių tautos vieningumą ir jos ištikimybę savo tarybinei valdžiai.

Tiktai dėka tarybinės santvarkos lietuvių tauta pasiekė įvykdymo savo siekimų bei lietuviškų žemių sujungimo į vieną valstybę. Dabar niekas neišdrįs kėsintis į Tarybų Lietuvos teritorialinį integralumą, niekas neišdrįs kėsintis į mūsų sostinę Vilnių, į mūsų Klaipėdą. Niekas neišdrįs siųsti mums ultimatumą ir tyčiojintis iš mūsų tautos, kaip tai darė užsienio imperialistai buržuazinės Lietuvos laikais.

Lietuvos TSR Mokslių Akademijos įkūrimas, 11 aukštųjų mokslo įstaigų, trigubai išaugęs studentų skaičius, tris kart padidėjęs vidurinių mokyklų mokinių skaičius, palyginti su buržuazine Lietuva, 14 teatrų vietoj 4, Stalino premijų laureatų eilė, Lietuvos Filharmonijos įkūrimas, 9 milijonai egzempliorių knygu, išleistų po respublikos išdavimo—tai vieni tų ryškių žymenų, kurie liūdija apie švietimo, kultūros, mokslo ir meno audringą suklestėjimą Tarybų Lietuvoje. Ir tai auga nauja kultūra, pažangi kultūra, pagrįsta pačios pažangiausios socialistinės pasaulėžiūros dėsniais, marksizmo-leninizmo dėsniais. Stalino penkmečio plano vykdymas užtikrina lietuvių tautai greitą liaudies ūkio atstatymą ir tolesnį jo išvystymą.

Tarybinė santvarka, Spalio revoliucijos idėjų įkūnijime, lietuvių tauta surado save, surado teisingą kelią į savo kūrybinių jėgų išvystymą ir nepaprastą pakilimą, kelią į savo gerovę ir laimę.

Spalio revoliucijos išdavoju įkurtoji tarybų socialistinė valstybė buvo ta nepajudinama uola, į kurią atsitrenkė visos fašizmo pastangos užrloginti pasaulio tautoms savo viešpatavimą. Reikia minutelį įsivaizduoti kas būtų įvykę, jei vietoj Tarybų Sąjungos būtų buvusi atsilikusi carinė Rusija arba vidurinių prietaravimų draskoma buržuazinė respublika, kuri būtų pasirodžiusi tokia pat bejėgė, kaip bejėgėmis pasirodė prieš fašizmo pavojų elė Europos valstybių. Tai žmonių laimė, kad naujoji, socialistinė valstybė, vienos valios, vieno tikslo vedama, Stalino genijaus vadovaujama, sugebėjo ne tikrai save apginti, bet ir sutriuškinti žveršiką fašizmo galybę.

Ir dabar, pokariniame periode, Tarybų Sąjunga yra nepajudinama uola, tokia galinga jėga, į kurią atsitrenkia reakininkų ir naujo karo kurstytojų pastangos. Kova už taiką tautų tarpe—tai vienas pagrindinių Spalio revoliucijos lozungų. Tarybų Sąjungos tautos visada buvo ir bus ištikimos tam šūkiui, visada stovės pirmose eilėse kovos

už teisingą, demokratine taiką, kovos prieš reakcijos ir pasaulinio imperializmo jėgas.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės džiaugiasi ir didžiuojasi tuo, kad jie gali Spalio revoliucijos 30-sias metines švesti broliškoj Tarybų Sąjungos tautų šeimai ir būti pinateliais tos didelės iškilmės dalyviais. Rūstaus pasiryžimo ir karinio įtempimo apimta minėjo tarybinė liaudies Spalio 25-sias metines rūstaus karo dlenomis, dar labiau susiglaudama priešui nugalėti. Taikaus gyvenimo sąlygose, džiaugsmo ir šventės nuotakioj sutinkta tarybinė liaudies Spalio 30-sias metines. Toji darbo žmonių šviesioji šventė buvo demonstracija didingos galybės ir vieningumo Tarybinės šalies, kuri atkakliai kovoja už savo respublikų tolesnį suklestėjimą, už naujas pergales ir laimėjimus, už taiką tautų tarpe, už pažangos jėgų pergalę prieš reakcijos jėgas.

Lietuvių tauta siūnčia nuosirdų sveikinimą visiems broliams ir seserims, savo tėvynainiams darbo žmonėms Amerikos Jungtinėse Valstijose, Kanadoje, Pietinėse Amerikos šalyse, Europos šalyse ir kitose pasaulio dalyse — didžiosios darbo žmonių šventės proga.

OTTAWA.—Kanados parlamentas pradės savo posėdžius 5 dienas gruodžio.

RALPH E. LADD

Prescription Pharmacy
Rexall
Elastic Stockings
Abdominal Supporters
Sacro Iliac Belts
1030 Broadway
Rockford, Ill.

M^cALLISTER-JULIAN-POORMAN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

304 N. 5th St. Tel. M. 3545

ROCKFORD, ILL.

Raportas Iš Atsibuvusios Nacionalės Ateivių Teisių Gynimo Konferencijos

Šią nacionalę konferenciją susaukė Ateivių Teisių Gynimo Komitetas sveturginių teisių gynimui. Konferencija įvyko spalio 25 ir 26 d., Holenden viešbutyje, Cleveland, Ohio.

Į konferenciją atvyko iš visų keturių Amerikos kampanų 376 delegatai, kurie atstovavo 325 organizacijas, tarp jų kurių radosi 37 vienetai unijų.

Kaip delegatai, taip ir pašaliniai svečiai — simpatizatoriai visi kurie tik dalyvavo konferencijoje, turėjo užsiregistruoti ir pasimokėti po \$2 žangos konferencijos lėšų padengimui.

Reikia atiduoti kreditas komitetui, kuris taip rūpestingai priėmė dienotvarkę, paskirstydamas konferenciją į keturis skyrius, k. a.: 1) Naturalization, 2) Deportation, 3) Immigration, 4) Discrimination.

Visi keturi skyriai turėjo po tam tikrą skaičių delegatų ir laikė atskirai mitingus. Delto, į trumpą laiką buvo atlikta tiek daug darbo.

Be to, kiekvienas delegatas aplaikiė net po 12 puslapių spausdinto rašto, kuriame buvo nušviesta visos deportacijos tykos, diskriminacijos faktai ir t. t. Supažindinimui delegatų su kovos darbais buvo pateikta tas kiekvienas, Pirma Sesija

Atidarydamas konferencijos pirmą sesiją, Komiteto pirmininkas S. Nowak savo reikšmingoje kalboje apibūdino polarinę ir svarbią istorijos momentą ir nurodė kokiose žiauriose ideologinio karo sąlygose įvyksta Ateivių Teisių Gynimo Konferencija.

Po to sekė skaitymas paveikinių. Konferenciją sveikino buvęs šios šalies vice-prezidentas Henry Wallace. Jis savo sveikinime sako, kad Amerikos reakcininkai pradėjo laužyti ateivių teises, kas reiškia laužymą civilių laisvių, pamatinių laisvių, garantuotų visiems, kaip čia gimiams, taip ir ateiviams.

Wallace sako: — Mes turime įsipareigoti ginti mažų teises. Mes turime baigti su prietarais ir diskriminacija. Sveturgimiai piliečiai ir nepiliečiai turi būti apginti nuo atakų. Kas juos juola, tie yra demokratijos ir progreso priešai.

Skaitytas sveikinimas nuo Amerikos Darbo Federacijos prezidento W. Green. Jis pareiškė, kad ateiviai, piliečiai ir ne piliečiai, turi turėti savo konstitucines laisves ir teises. Jiems tas teises garantuoja pamatiniai šios šalies įstatymai. Jis sako: — Mes tikime į demokratiją ir laisvę lygiai visoms klasėms kaip namie, taip užsienyje.

Be virš minėtų pasveikinimų buvo labai daug kitų pasveikinimų nuo žymių organizacijų, k. a.: Lee Pressman, General Counsel Congress of Industrial Organiza-

tions, Grant Oakes, President United Farm Equipment ir Metal Workers of America, Douglas L. MacMahon, secretary, Transport Workers Union of America; Daniel Haward, Superintendent of Education, Windsor, Connecticut; Millen Brand, Hollywood, Calif., ir nuo įvairių kitų žymių asmenų ir organizacijų. Pasveikinimais ir apgarsinimais užpildyta net 28 puslapių atminčiai žurnalas.

Su pasveikinimais suplaukiė aukų \$1319,00, tai puiki paroma dėl šio prakliūsaus darbo.

Kalbos
Abner Green, A. T. G. K. nacionalis sekretorius, aiškino, kad ši Nacionalė Konferencija turi svarbiausią užduotį pateikti programą veikimui, kad apgynus Amerikos demokratiją.

Kiekviena ataka prieš sveturgimius silpnina demokratinės teises Amerikos žmonių ir tuo pačiu kartu silpnina organizuotų darbininkų kovas prieš fašistinę veikimą. Jis sakė, kad mes pavojingai nedakunaujame reakcijos pavojaus užpildinėjimo ir varžymo ateivių - sveturgimių teisių. Ši nacionalė konferencija privalo išdiskutuoti: deportacijos, diskriminacijos, imigracijos ir pilietybės problemas ir pateikti objektinę veikimui programą apgynimui demokratinį laisvių ir teisių visų Amerikos žmonių. Čia gimusių, sveturgimių, piliečių ir nepiliečių.

Toliau sakė: — Mes su šia proga išreiškiame didelę padėką organizacijoms ir pavieniams, visoje šaly, kurie su finansine ir morale pagalba ir kooperacija pagelbėjo Nacionalėi Konferencijai įvykti. Su tokia nuolatine pagalba ir kooperacija — rėnimu, bus galima praversti šios Nacionalės Konferencijos nutarimai gyvenimui ir atmušti reakcijos atakas ant mūsų demokratinį ir konstitucinių teisių!

Po jo kalbėjo Carol King. Ji yra A. T. G. K. patareja. Ji, kaip gabi advokate, daugiausia pasidarbavusi ateivių teisių gynime. Jos pagerbimui įteikė jai gražią dovaną — rašomą plunksną.

Apart tų, kuriuos aš čia suminėju, buvo apie 15 kalbėtojų, gaila kad čia nėra vietos paminėti jų vardus. O apie prakalbų gerumą negali būti nei kalbos.

Antra Sesija
Antra sesija susidėjo iš raportų ir diskusijų. Raportai buvo išduoti šiais klausimais: pilietybės, imigracijos, diskriminacijos, deportacijos. Toliau tęsėsi nominacijos komiteto į A. K. S. G. bordirektorius.

Tuose klausimuose buvo plačios ir pavyzdingos diskusijos. Daugiausia ėmė balsą tie, kuriuos skaudžiausia plie-

čia reakcija. Tie, kurie paskirti ant deportacijos listo. Jie visi yra geri kalbėtojai, žymūs unijų veikėjai ir Komunistų Partijos nariai, kurie kovoja už pažangą ir progresą.

Ant deportacijos listo yra sužymėta virš 100 asmenų. Tik protestai ir vieningas darbininkų veikimas gali juos išgelbėti nuo deportavimo.

Veikimo Programa
Šioje šalyje randas apie 6,000,000 nepiliečių. Pagelbėjimui tapatų piliečiais Ateivių Teisių Gynimo Komitetas išleido tuo klausimu atatinamą brošūrą, kurioje yra labai daug naudingų patarimų.

Šis komitetas rūpinasi netik pilietybės, bet ir visais kitais klausimais. Jis parūpina advokatus patekusiems į nelaimę.

Konferencija nominavo ir išrinko net 100 asmenų į komitetai. Jų tarpas įeina ir du lietuviai: Jonas Gužas iš Brooklyn, N. Y. ir Antanas Daukša iš Grand Rapids, Mich.

Konferencija priėmė įvairiais klausimais 15 rezoliucijų.

Kadangi ant deportacijos sąrašo stovi pirmoje vietoje persekiojami reakcijos: Peter Harisiades (graikas), R.R. Martinez, David Balint, Charles Kratochvil, Mrs. Harwath, Kondo Dimitroff,

John Nabeshka, Juan Diaz, Peter J. Warhol, Martin Karasek, John Sauto, Michel J. Obermejer, Anton Jay (lietuviai), tad apie juos ir kalbėta.

Virš minėti asmenys deportuojami dėl to, kad jie yra komunistai arba simpatizuoja Komunistų Partijai. Kadangi Jungtinių Valstijų konstitucija užtikrina laisvą protauti kiekvienam piliečiui laisvę, tad išnešta protesto rezoliucija prieš imigracijos viršininkus ir prieš neamerikinį komitetą, kuriame persekioja nieko nenusikaltusius asmenis.

Konferencija pasisakė prieš vartojimą teroro ir diskriminacijos prieš negrus.

Konferencija stato reikalavimą, kad būtų panaikintas neamerikinis komitetas ir paliuosuotos jo persekiojamos nekaltos aukos.

Konferencija išnešė protesto rezoliucija prieš įsileidimą į Ameriką Hitlerio būvusių pagelbininkų, fašistų — kvieslingų.

Konferencija pasisakė už įsileidimą į šią šalį 100,000 išvietintų žydų, kurie randasi Vokietijoje, koncentracijos kempėse.

Abelai imant, konferencija buvo pavyzdinga ir delegatais bei organizacijoms skaitinga. Ji atliko daug naudingų ir pavyzdingų

darbų. Ateivių Teisių Gynimo Komitetas turės daug darbo, nes kiekviena diena randasi daugiau nukentėjusių nuo reakcijos aukų. Ši komiteta privalo remti visais galimais būdais netik organizacijos, bet ir pavieniai, visi išmintingi — geros valios žmonės.

Delegatas — S. V.

REISKIU didelį apgalvotumą, netenkant ilgamežio kovotojui už darbininkų klasę reikalus

JUSTINO BALTUSIO
Kartu siunčiu gilią užuojautą jo sūnui Zigmui ir jo material ir visiems artimiesiems ir draugams.

Jonas Stasiunas
Muskegan, Mich.

Padėkite Išrinkti Gerus Teisėjus
Artinantis lapkričio 4 diena, Superior teismo teisėjų rinkimams, visos lietuvių progresyvių organizacijos turėtų:

Gauti rinkiminių lapelių ir kitos literatūros ir plačiai ją paskleisti tarp savo narių ir abel-nat.

I savo susirinkimus pakviesti kandidatus kalbėti.

Padėti ruošti mitingus rinkimų įvairių reikalams savo kaimynų.

Platinti informacijas ir literatūros galite kreiptis į Progressive Party ofisq, 187 N. La Salle St.

Galite tai gauti ir Vilnius ofise.
Bendradis Chicago Lietuvos Organizacijų Komitetas.

PAMATYKITE JUDĮ
Lapkričio 8 d., pamatysite judį, kuris nušvies tarybinės Sąjungos pergyvenimus ir vergus. Ypač pamatysite, kaip sunkiai Tarybų Sąjungai teko kovoti už tarybinę santvarką.

URBA Gėlininkas
4180 Archer Avenue
Phone: Lafayette 5300 or 5870
Gėlių, Mylimoms, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuviams ir Papušimams.

Monarch Liquor
EXTRA! EXTRA!
Permainytas Vardas ir Adresas

LIETUVISKAS ŽYDUKAS
3529
S. Halsted St.
Phone YARDS 6954

JAMES TAVERN
3107 1/2 S. Halsted St.
Chicago, Ill.
GERAS VYNAS, DEGTINĖ KJNGSBURY ALINUS

IŠRINKIME PROGRESYVI JOSEPH K. HELLMUTH

Teisėja Superior Court'e
Balsavimai Antradienį, Lapk., 4 D., 1947

Joseph K. Hellmuth

Nuosirdžiausi Hellmuth'o rėmėjai yra nariai sekamų AFL ir CIO unijų:

- Polish Local 49, Bakers Union
- Franklin Local 4, Printers Union
- Local 25, Building Janitors Union
- United Mine, Mill & Smelter Workers
- Farm Equipment Workers
- Food, Tobacco & Agricultural Workers
- Local 114, United Electrical Workers
- Shoeworkers Union
- United Office & Professional Workers
- Longshoremen Union
- Transport Workers Union
- United Public Workers
- Local 147, Painters Union
- Local 132, Tool & Die Makers Union
- Czech Typographical Union

Apart to kas viršų paminėta, Hellmuth'o indoviršimas valkare stėjo dar ši vieno, visai netikėto šaltinio: Clayton F. Smith, 33-čio Wardo demokratų partijos komitetas ir apskrities Komisioniarius, instruktuoto savo organizacija remti šį Progresyvių Partijos kandidata.

VEGEL'S TAVERN
NAUJOJ VIETOJ
ALUS—VYNAS—LUKERIAI
SMAGI UŽEIGA
CIA TIKRI DRAUGAI SUSIRENKA
3203 So. Halsted Street
CHICAGO, ILL.
Telefonas Calumet 5982

A. VEGEL Savininkas

LDS 2-ros Apskritis Komiteto Narių Atydai

Praeitame posėdyje likosi nutarta ir pasiskirstyta atlankyti Chicago LDS kuopų susirinkimus. Veik visų LDS kuopų susirinkimams įvyksta pradžioje mėnesio. Tad neminint kuopų susirinkimų vietų ir laiko, primename visiems LDS 2-ros Apskritis nariams, kad

savo duotą pažadą atliktumete ir atlankytumete kuopų susirinkimus.

Susirinkimo atlankymo svarba visiems žinoma. Svarbiausias reikalas yra vajuas darbas. Vėliausiam "Tiesos" numeryje yra pranešimas apie vajuas darbuotę. Tad lankant paskirtą kuopą žinokite, kiek toji kuopa yra gavusi naujų narių ir kiek dar turi gauti. Apskrit. Valdyba.

Siunčiame Gėles Telegramomis į Visas Pasaulio Dalis
Beverly Hills Floral Co.
691 Wentworth Ave., 155 W. 69th Street
Šaukt per telefoną: STEWART 2454 arba HU-DON 3224
Aldona ir Antanas Guzauskai atidarė kvietkaspę UŽLAIKO visokių kvietkių, Jums nereikia važiuoti, tik pašaukite telefonu, o mes jums pristatysime kvietikas, kokį tik reikia.
A. ir A. Guzauskas, Sav.

Siunčiame Gėles Telegramomis į Viso Pasaulio Dalis
LOVEIKIS KVIETKININKAS
3316 S. Halsted Street Chicago Yards 7308

NULIUDIMO VALANDOJE
Kreipkitės į
Anthony B. Petkus
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
Dvi Moderniškos Kopyčios Visų Patogumai
6812 S. Western Ave. Chicago
1410 S. 50th Avenue Cicero
Telefonas GRovehill 0142 Telefonas Town Hall 2109
Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir prieinamas Jūsų finansiniam stovui

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Nariai Chicago Laidotuvių Direkcijos Asociacijos
Turime Kopyčias.. Ambulanso Patarnavimas Visose Miesto Dalyse
Visose Miesto Dalyse
Ambulanso Patarnavimas Dieną ir Naktį

LACHAWICH IR SUNUS
Phones: VIR. 6673-3
2314 WEST 23rd PLACE PHONES: VIR. 6672-3

J. LIULEVIČIUS
4248 S. CALIFORNIA AVE. TEL.: LAFAYETTE 3372

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET 719 W. 18th STREET
Telefonas YARDS 1419

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVENUE TEL. YARDS 4908

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
18821 S. MICHIGAN AVE. TEL. PULMAN 9661

PETER P. GURSKIS
Mūsų Kopyčia Air-Conditioned
659 WEST 18th STREET TEL. SEELEY 5711
Vienas ir pusė bloko i rytus nuo Halsted. Pietų gatvės pusė.

RYTOJ KIEKVIENO PILIEČIO PAREIGA BALSUOTI UŽ PROGRESYVIŲ PARTIJOS KANDID. Į TEISĖJUS

Zemiau Talpiname Kandidatų Į Teisėjus Paveikslus, Supažindinimui Balsuotojų Už Ką Paduoti Savo Balsą Lapkričio Ketvirtą Dieną, Laike Aukštesnių Teisėjų Rinkimo

Wallace I. Kargman, Frank Friedman, Donald H. Sweet, D. Preston Griffin, Hart E. Baker, George R. Cermak

Richard E. Westbrooks, Samuel Rosenberg, Earl B. Dickerson, Pearl M. Hart, Edmund Hatfield, Homer F. Carey

Iš aukščiau paduotų paveikslų matote Progresyvių Partijos kandidatus į apskrities aukštesnius teisėjus. Apie juos jau daug kartų buvo rašyta "Vilnyje". Vienas kas svarbu, tai kad rytoj, lapkričio 4 d., kiekvienas "Vilnieš" skaitytovai, kuris yra pilietis, paduotų savo balsą už juos ir tuo būdu prisidėtų prie sukuriamo politinės mašinos kandidatų į apskrities aukštesnius teisėjus.

Per 22 metus Cook apskrityje veikė politinės mašinos teisėjų rinkimas ir tuom taip sužalojo piliečių laisvę,

kad šiandieną nepakenčiama. Aukštesnių teisėjų pareigos yra labai rimtos. Bet kaip dabar dalykai stovi, rinkimų reikalas pasidarė tarsi svetimas, nes per 22 metus koalicijos demokratų ir republikonų sąrašas buvo išrenkamas kad ir vienu balsu. Nesant pozicijos kitaip ir būti negalėjo. Jūs perstatė ir išrinko keli politikieriai.

Nuo teisėjų rūpestingumo ir aklumo daug priklauso visos apskrities gyventojų gyvenimo sąlygų pagerinimas. Tad būkime tokie rūpestingi ir dalyvaukime šiuose rinkimuose, pa-

duokime savo balsą už darbo žmonių draugų sąrašą. Progresyvių Partijos Teisėjų Sąrašą.

Rep.

Penktadienį Buvo Sekmingos Prakalbos

Praeitą penktadienį buvo surengtos Progresyvių Partijos aukštesnių teisėjų išrinkimo reikale prakalbos Lietuvių Auditorijoje. Nors prakalbos buvo rengtos tarptautiniu mastu, bet daugumą publikos sudarė lietuviai. Mitingą atidarė didysis LKM Choras vadovystėje Juozo Kenstavičiaus. Choras sudainavo kelias dainas. Visos skambėjo žaivingai. Taipgi gražiai sudainavo Agotėlė Kenstavičienė su Kostancija Abekiene duete.

Pirmas kalbėjo kandidatas į teisėjus ir buvęs karys advokatas Wallace I. Kargman. Jis savo trumpoje kalboje aiškiai nušvietė politinės mašinos veikimą ir nurodė kaip svarbu išrinkti progresyvius žmones į teisėjus.

Po jo puikios kalbos du jauni vyrukai sudainavo eilę gražių dainelių ir patys skambino gitarą pritardami savo dainoms.

Antras kalbėjo profesorius Homer F. Carey. Jis nesigailėjo "komplimentų" politinės mašinos rinkiems teisėjams ir jų bosams. Advokatė Pearl M. Hart, kuri yra vienintelė moteris į teisėjus, smarkiai pabrėžė, kad nuo šių rinkimų daug priklauso Cook apskrities gyventojų gyvenimo sąlygų pagerinimas.

Taipgi kalbėjo Hart E. Baker ir kitai. Visi kalbotojai ragino piliečius balsuoti šiuose rinkimuose už Progresyvių Partijos kandidatus, už Cook apskrities aukštesnius teisėjus. Publikai, dalyvavus mitinge, griausmingai palydėjo kalbotojus deim ploižiu ir tuom įrodė, kad balsuos už Progresyvių Partijos kandidatus. Mitinge buvo rinkta aukso padengimui išlaidų. Sudėta apie \$42.

BRIGHTON PARK

Svarbus LDS 76 Kuopos Susirinkimas Ir Kiti Reikalai

Praeitasis LDS 76 kuopos susirinkimas buvo pilnai paskiemingas. Narių atsilankė gražus būrys.

Valdyba ir komisijos išdavė svarbius raportus, kurie buvo vienbalsiai priimti.

Biznio komisija raportavo, kad darbas prie prisirengimo prie būsimo bankieto arena sparciai. Bankietas bus surenuotas lapkričio 15 d., Hollywood Inn svet., 2417 W. 43 st. Jį rengia bendrai su LLD 104 kuopa ir su Marquette Parko Gedrio Klubiui. Bankietas bus duota kalakutenos va k a r i e n ė. Grieš pagarsėjusis Pievio orkestras.

Tikėtai gerai platinasi, bet turėtume dar daugiau padirbėti, kad dar daugiau jų pardavus.

Kitas mūsų susirinkimas įvyks lapkričio 5 d., 7.30 v. vakaro, Hollywood Inn svet. Svarbu, kad šiam susirinkime dalyvautų visų kuopos nariai. Jame turėsime išrinkti "Vilnieš" vajininkus. Netenka aiškinti, kad nėra svarbesnio reikalo ir pareigos, kaip rėmimas darbininkiškos mados. Tadi visi turėtume prisidėti prie to darbo ir dalyvauti vajuje naujų skaitytųjų gavime.

Lauksime visų narių dalyvaujant ir pasirodysiu stoti į "Vilnieš" vajų. Prot. Sekr. P. Dauderis.

Dvi Chicagietės Vaziuos Aplink Pasaulį

Aštuoniolika asmenų nusitarė apvažiuoti aplink pasaulį ir atlankyti apeleistas salas. Jų tarpe dvi chicagietės vykstą kartu. Jos yra Terry Glenn, 1250 Bryn Mawr ave. ir Mildred Young, 4921 N. Walcott.

Sakoma, kad jų kelionė yra pavojinga, bet moterys pasisakė, kad jos nepaisios kas gal atstikti.

Ir Jaunimas Mėgsta Skaityti "Vilnį"

Pasiėmusi "Vilnieš" skaitytųjų sąrašą nuėjau pas jauną lietuvį, kaip esu įpratęs jį vadinti Juozuku, sakau jam, kad tavo prenumerata jau pasibaigusi, ar atsinajinsi? Juozukas sako:—Aš be "Vilnieš" negaliu apsieiti taip, kaip be vandens. Štai užmokėk už prenumeratą. Girdi, jam geriausia patinka skaityti Angliškas Skyrjus, bet ir nepaleidžias mokslo skyrjų, Moterų Skyrjų ir kitus skyrjus.

Juozukas užlaiko gražią užėgą po vardu Zipp Inn, 4432 So. Western ave. Smagu, kad jauni žmonės taip atsiliepia apie pažangią spaudą.

Elizabeth Strazdas.

Vienas dalykas liko, tai visi turime dalyvauti balsavimuose ir paduoti savo balsą už Progresyvių Partijos pastatytus kandidatus. Dalyvė.

Trečiadienį Įvyks LDS 53 Kp. Susirinkimas

Prašome visų LDS 53 kuopos narių dalyvauti susirinkime, kuris įvyksta lapkričio 5 d., 7.30 v. v., Lietuvių Auditorijoje, 3133 So. Halsted st.

Šiame susirinkime turėsime rūpestingai apkalbėti LDS vajuos eigą. Mūsų kuopa yra didžiausia kuopa visame LDS. Bet vajuos darbas pas mus neina, kaip turėtų eiti. Tad turėsime pasitarti, kaip galėsime tą darbą paskiemingiau praveisti.

Beje, yra nemažai narių, kurie nėra užsimokėję duoklių už šiuos metus. Vieni iš jų stovi suspendavimo sąrašė, kiti tik šiaip nepasimokėję. Bet visi žinome, kad Centras reikalauja pasimokėti anksčiau, kad galėtų sutvarkyti mokesčių eigą prieš naujus metus. Tad būkime susirinkime ir atlikime savo pareigą.

Pirm. G. M.

Atsinajūno "Vilnį"

Susitikau A. Jakštą, paklausiau ar jau pasimokėjo už "Vilnieš" prenumeratą, sako, kad ne! Po kelių žodžių sumetimo Antanas Jakštis sako:—Štai pinigai, aš negaliu neskaityti "Vilnieš".

Padėkojau jam už rimtą išsireiškimą. Elizabeth Strazdas.

Vietiniai Pranešimai

BRIGHTON PARK
LDS 76-tos kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, lapkričio 5 d., Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St. Visi būkite laiku, nes bus svarbių tarymų ir raportų. Pradžią 7.30 v. v. P. D.

TOWN OF LAKE
LDS 102-tos kuopos susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 4 d., 8 v.v. Dymbleto svet., 4523 So. Wood Street. Drauzai ir drauzės, būkite kas tik galite šiam susirinkime, pastarame apie parengimą mūsų kuopos šį sezoną. Kvietčia Kp. Valdyba. (19)

NORTH SIDE
LDS 112-tos kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, lapkričio 3, Vengru svetainėje, 1632 Milwaukee Ave., 7.30 val. vak. Visi nariai malonėkite prisibūti laiku. Bus daug dalykų aparatuoti; kaip tai atveišu teisų gynimas ir LDS reikalai. Rašt. Ben. Auzinas (163)

Pajieškojimas

Pasiekuo A. Elewkeš (Alvikas), kuris gyvena 705 Carnegie Ave., Cleveland, Ohio. Gyveno ir Chicagoje Mirš spelio (Ct.) 20 d., 1947 m. Prasiau giminių atsilaukti į jo dukterį šiuo antraštę: Mrs. J. Miller, 8588 State Road, North Royalton, O. (167)

STUDIO THEATRE

Van Buren ir Michigan
Nuo 10:45 ryte iki vidurnakčio

"The NUREMBERG TRIALS"

Oficialiai filma pagaminta Sovietų Sąjungoje

Tik suaugusieji gali ielt teatran.

SPORT CLUB

EDDIE RUBAS, Savininkas
Televizija, moderniškos booths ypatingai maloni aplinka ir žvaigžduos juos. 2515 WEST 63RD STREET
Telefonas PRospect 6289

HELP WANTED—MALE

MATERIAL HANDLERS
Burnishing Room.
Permanent Positions.
Good incentive wages.
VAUGHAN NOVELTY MFG. CO.
3211 W. Carroll Ave.

HELP WANTED—FEMALE

REIKALINGA NAMŲ PRIZIURETOJA geruose namuose. Turės savo kambarį ir maudygę. Lengvas skalbimas. Gera algą; Southsideje. Sautik ROBINSON; PLaza 1777. (26c)

REIKIA MOTERIS

Dirbti prie Steam Table. Turli mokėti gerai atskaityti pinigus. Alga \$40.00 į savaitę ir valgis. 823 W. Adams

PASIKLAUSYKITE

Visu Miegiamiausiu
BUDRIKORADIO PROGRAMUS
Sekmad. WCFL Stoties 9:30 val. vak.
Ketvirtadi. WHFC Stoties 7:00 val. vak.

BUDRIKO KRAUTUVĖJE visuomet rasite geriausius kokybiškus—RAKANDUS, RADIOS ir JEWELRY, priemoniausioms kainoms ir visuomet mandagų patarnavimą. Atsilankykite.
VISI DEPARTAMENTAI PATALPINTI VIENAME BALTAME NAME
Krautuvė atidara kiekvieną dieną. Vasaros metu atidara vakarais—Pirmadieniais ir Ketvirtadieniais iki 9-tai valandai.

JOS. F. BUDRIK, Inc
3241 So. Halsted Street
Chicago 8, Ill.
Tel.—CALUMET 7237

Smarkus Juokdarys

Čiela dolerį užmokėjau už šią skrybę; būčiau geriau praleidusi KEN'S KLUBE.

Kenstavičiai

718 W. 31st St.
Victory 0840

IVAIRUS SKELBIMAI

PRASOME PRANEŠTI
Jei kas turite ar manote greitai laiku turėti fida rėmėdai 3-ju ar daugiau kambarių, malonėkite pranešti į Vilnį, 3116 S. Halsted St.
Phone VICTORY 7325.
(116)

GENERALIS REMONTAS

Pamiršinam po namais cementinius bet betoninius pamatus.
Iškėlame statybą—naujas dalis įstatame.
Atliekame generalii cementavimą. Mes budavojame ir įsosome kaminius—Apkalkuliuojame—
HATLO CONTRACTOR
3748 S. Halsted Street
YARDS 7755

Aprūpinkit savo gimines

Europoje
Moterims ir vaikams įvairaus dydžio červakiai
\$5.00 vertės tik už \$2.00
DIDELIS PASIRINKIMAS.

Albert Janik Shoe Store
8953 Commercial Ave.
SAGINAW 8988

Medicinos Doktorai

Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
Ofiso Tel. LA Fayette 3210
Res. Tel. REpublic 0054
Jėgu nestalipale —
Sauk KEDZIE 2868

VALANDOS:
Kasdien nuo 1 iki 3 val. popiet, ir nuo 6 iki 9 val. vakarais
Trečiadienio vakarais ir Sekmadieniais pagal susitarimą.

TELEFONAS YARDS 3148
DR. V. A. SIMKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
PRAITAKO AKINIUS
744 W. 35th Street

Valandos: 11-12; 2 iki 4; vakarais 7-9
Pirmadieniais 6x 2 iki 4.
Sventadieniais 11-12.

OFISO TELEFONAS: YARDS 4787
NAMU TEL. — PROSPECT 1930

DR. STRIKOLIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. Ashland Avenue

Valandos: 2-4 ir nuo 6 iki 8 vakare; Nedėl., Sered., Subat. vakarais tik pagal sutartį.

OFISO TEL.: VIRGINIA 0098
NAMU — BEVERLY 8244

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue

Ofiso valandos: 1-3 ir 6-8:30 P. M.
Trečiadieniais pagal sutartį.

PHONE: YARDS 5921
REZIDENCIJA—KENWOOD 6107

DR. BERTASH
756 West 35th Street
(Kamp. 35th ir S. Halsted St.)

Valand.: 1 iki 3, ir 6:30 iki 8:30 P. M.
Trečiadienį, Sered., Subat. vakarais tik pagal sutartį.

PHONE GROVEHILL 3117
DR. A. K. BUTKO

LIETUVIŲ
KOJŲ SPECIALISTAS
7214 S. Ashland Avenue

OFISO VALANDOS:
Nuo 9 yto iki 9 vakaro.

Phone Yards 7772
DR. B. C. BRUZAS
DENTISTAS
4003 Archer Avenue
(Arti California Ave.)

VALANDOS: nuo 9 ryto iki 8 vakaro
Trečiadieniais susitarus

TELEFONAS YARDS 2248

DR. C. Z. VEZEL
DENTISTAS
4645 S. Ashland Avenue
(Arti 47th Street)

VALANDOS:
9 ryte iki 8 vak. Trečiadien. susitarus.

DR. G. SERNER
LIETUVIŲ AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

TEL. YARDS 1829
Praitako Akinius
Kruivas Akis
Hitalo

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
3401 S. HALSTED STREET
kampus 34th St.

Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8
Trečiadien. nuo 10 iki 12 val. diena

Geriausia Proga
Jei turite pradedamą namą, būdą, ar žke, tai siekiškite "Vilnyje", turėsite paslaimes.
Taipgi jei nori gauti darbininkus ar darbininkę—pasieškite "Vilnyje".
Birrio reikalais kreipkitės "Vilnieš" Administracijoje
3116 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

SVARBŲ ORGANIZACIJOMS IR PAVIENIAMS
Jei turite bile koki spaudos darba ir norite, kad būtų greitai atliktas, kreipkitės į Darbininkų Spaustuvę, — greitai spausdė darba.
3116 South Halsted Street
Chicago 8, Ill. Tel. VICTORY 7326

Dienraštis "Vilnieš" yra darbo žmonių švietėjas ir organizatorius. Tad kiekvienas samoningas darbininkas netik turi jį skaityti, bet ir kitus prapinciti, kad skaitytų.

